

สำนักนิเทศและถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การปรับปรุงดินทราย

ดินทราย หมายถึง ดินที่มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายหรือดินทรายร่วน เกิดเป็นชั้นหนามากกว่า 50 เซนติเมตร

วิธีการสังเกตพื้นที่ดินทรายจัด

สภาพพื้นที่ดินทรายมักถูกทอดทิ้งให้รกร้างว่างเปล่า แต่ปัจจุบันเริ่มมีการนำพื้นที่ดังกล่าวมาทำการเกษตรมากขึ้น

ลักษณะของเนื้อดินบนเป็นทรายหรือทรายร่วน มีชั้นความหนามากกว่า 50 เซนติเมตร บางแห่งอาจพบชั้นทรายหนากว่า 1-2 เมตร

พื้นที่ที่จะพบดินทราย

ดินทรายสามารถพบได้โดยทั่วไป กระจายอยู่ตามจังหวัดต่างๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นส่วนใหญ่ นอกนั้นกระจายอยู่ตามภาคต่างๆ ตามจังหวัดที่มีพื้นที่เป็นชายฝั่งทะเลและพื้นที่เนินทราย

การจัดการดินทรายจัด

การจัดการดินทรายเพื่อนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรกรรม สามารถจะแบ่งออกตามลักษณะพื้นที่และลักษณะของพืชได้ดังนี้

(1) ไร่ปลูกพืชไร่บางชนิด

สำหรับดินทรายที่พบในที่ดอน มีการระบายน้ำดี สามารถปลูกพืชไร่ได้หลายชนิด เช่น

ชนิดพืช	การจัดการดิน
1. ข้าวไร่	(กรณีเกษตรกรมีความจำเป็นต้องปลูกข้าว เพื่อไว้ใช้กินในครอบครัว) โดยเฉพาะส่วนที่เป็นนาดอนดินทราย (ชุดดินอุบล) ควรทำนาหยอดจะเหมาะสมกว่านาดำ เพราะข้าวนาหยอดมีความทนทานต่อความแห้งแล้งได้ดีกว่า ควรหยอดเป็นแถวเพื่อสะดวกในการปราบวัชพืชและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา 1-2 ตันต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร 16-16-8 อัตรา 20 กิโลกรัมต่อไร่ แบ่งใส่อย่างน้อย 2 ครั้ง
2. ปอแก้ว	ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 20-25 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์อัตรา 1-3 ตันต่อไร่ โดยการโรยข้างแถวหลังปลูก 1 เดือน
3. ถั่วลิสง	ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ ครั้งแรกใส่รองกันหลุมก่อนปลูกและครั้งที่ 2 เมื่อพืชอายุ 20 วัน
4. อ้อย	ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-8 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่
5. มันสำปะหลัง	ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 75 กิโลกรัมต่อไร่ ครั้งแรกใส่รองกันหลุมก่อนปลูก และครั้งที่ 2 เมื่ออายุ 2 เดือน
6. ข้าวโพด	ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16-16-8 อัตรา 25-50 กิโลกรัมต่อไร่ หรือ 20-20-0 อัตรา 50-75 กิโลกรัมต่อไร่ (ดินขาดโพแทสเซียม หรือมีน้อยกว่า 70 ppm ควรใส่โพแทสเซียม อัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่) ครั้งแรกใส่รองกันหลุมและครั้งที่ 2 เมื่อข้าวโพดสูงประมาณ 40 เซนติเมตร

กรมพัฒนาที่ดิน สำนักปรับปรุงดินทราย

www.ladd.go.th

เกษตรอินทรีย์ พื้นดินดี พื้นชีวิต เพิ่มคุณภาพ เพิ่มผลผลิต

การปรับปรุงดินทราย

(2) ใช้ปุ๋ยเคมีอินทรีย์หรือไม้ผลบางชนิด

ในสภาพดินทรายที่เป็นที่ดอนมีการระบายน้ำดี ไม้ผลที่เหมาะสมจะปลูกคือ มะม่วง มะม่วงหิมพานต์ มะขาม น้อยหน่า พุทรา ทุเรียน สะเดา ไม้สำหรับไม้ยืนต้นโตเร็ว ได้แก่ ยูคาลิปตัส กระถินณรงค์ กระถินเทพา และกระถินบ้านหรือกระถินยักษ์ ฯลฯ

(2.1) **มะม่วง** ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 500 กรัมต่อต้น พร้อมปุ๋ยคอกอัตรา 20 กิโลกรัมต่อต้น ในปีแรกเมื่อมะม่วงตั้งตัวได้ ในปีต่อไปจำนวนปุ๋ยเคมีที่ใช้เท่ากับครึ่งหนึ่งของอายุมะม่วง และใส่ปุ๋ยเคมีเมื่อดินมีความชื้นพอเหมาะใส่ปีละ 2 ครั้ง ตอนต้นและปลายฤดูฝน โดยใส่ปุ๋ยเคมีเป็นจตุรรอบรัศมีทรงพุ่ม พร้อมปุ๋ยคอก อัตรา 20-50 กิโลกรัมต่อต้น โรยรอบรัศมีทรงพุ่ม

(2.2) **มะม่วงหิมพานต์** เมื่อเริ่มตั้งตัวได้จนถึงอายุ 2 ปี ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 อัตรา 300-800 กรัมต่อต้น เมื่ออายุ 3 ปี ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น เมื่ออายุ 4-6 ปี ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 1.5-2 กิโลกรัมต่อต้น เมื่ออายุ 7 ปี ขึ้นไป ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 อัตรา 2-3 กิโลกรัมต่อต้น ควรใส่ปุ๋ยปีละ 2 ครั้ง ในตอนต้นและปลายฤดูฝน โดยใส่ปุ๋ยเคมีเป็นจตุรรอบรัศมีทรงพุ่ม เพื่อดินมีความชื้นพอเหมาะ พร้อมปุ๋ยคอก 20-50 กิโลกรัมต่อต้น โดยโรยรอบรัศมีทรงพุ่ม

(2.3) **ทุเรียน** ใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักอัตรา 12 กิโลกรัมต่อต้น ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 300 กรัมต่อต้น รองกันหลุม และเมื่ออายุ 1-2 ปี ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 0.5 กิโลกรัม ต่อต้น เมื่ออายุ 3-4 ปี ใส่ 1 กิโลกรัมต่อต้น และเมื่ออายุ 5 ปี ขึ้นไป ใส่ 2 กิโลกรัมต่อต้น โดยใส่รอบทรงพุ่ม และแบ่งใส่ปีละ 2 ครั้ง

(3) ใช้ปลูกหญ้าหรือพัฒนาเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์

นับว่าเหมาะสมกับศักยภาพของดินทรายมาก โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ค่อนข้างเป็นที่ราบ พันธุ์หญ้าที่เจริญเติบโตได้ดีได้แก่ พันธุ์เนเปียร์ลูกผสม หญ้ารูซี่ หญ้าเบอร์มิวดา หญ้าบัพเพล หญ้ากินนี และหญ้าสตาร์ เป็นต้น และถ้าหว่านถั่วเวอร์นาโนผสมกับหญ้าแล้ว จะเป็นการดีมาก เพราะนอกจากจะเพิ่มคุณค่าแก่อาหารสัตว์แล้ว ยังเป็นการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดินอีกด้วย

(4) เพื่อใช้ทำนา

โดยเฉพาะดินทรายในที่ราบต่ำ สามารถปลูกได้ดีโดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน ต้องมีน้ำซึ่งเป็นระยะเวลาพอสมควร พันธุ์ข้าวเป็นพันธุ์ข้าวเบา เพราะดินทรายที่พบในพื้นที่ส่วนนี้มักเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ การปลูกข้าวถ้าจะให้ได้ดี ควรมีการปรับระดับพื้นที่ในกระทรงให้สม่ำเสมอ ทำร่องระบายน้ำ การปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินให้ใช้ปุ๋ยอินทรีย์จำพวกปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก 2-3 ตันต่อไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสด เช่น *โสนอัฟริกัน* *ปอเทือง* *ถั่วพุ่ม* และ *ถั่วมะแะ* ใช้อัตราเมล็ด 5-6 กิโลกรัมต่อไร่ สำหรับถั่วพุ่มใช้อัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่ หรือโกลบตอซังพืชร่วมกับใช้ปุ๋ยเคมีสูตรสมบูรณ์ (16-16-8) ประมาณ 20-30 กิโลกรัมต่อไร่ หรือถ้าใช้ปุ๋ยเคมีอย่างเดียว อาจใช้ปุ๋ยอัตราสูงประมาณ 75-100 กิโลกรัมต่อไร่

การใช้ปุ๋ยเคมีเฉพาะไนโตรเจนในดินทราย มีข้อควรพิจารณา คือ

- ควรแบ่งใส่หลายๆ ครั้ง
- ใส่ปุ๋ยประเภทที่ละลายออกมาใช้เป็นประโยชน์ได้ช้า
- ควรใส่อินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก เศษพืช ฯลฯ เพื่อดูดยึดธาตอาหารไว้ไม่ให้ถูกชะล้างได้ง่าย และเป็นการเพิ่มความสามารถในการอุ้มน้ำของดินด้วย
- ควรใช้วัสดุคลุมดิน เช่น ฟางข้าว แกลบ เศษวัสดุต่างๆ หรือคลุมด้วยพลาสติก เพื่อรักษาความชื้นในดิน

ข้อมูลจาก : การจัดการดินทราย กรมพัฒนาที่ดิน สำนักวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

- สำนักวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน โทร 0-2579-0111 ต่อ 2250
- สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1-12
- กรมพัฒนาที่ดิน ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กทม 10900 โทร 0-2579-8515

หรือที่